

3. Іваницька Л. Шляхи вирішення індивідуально-психологічних проблем дітей з розладами спектру аутизму в корекційній роботі вчителя-дефектолога *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип 47. Том 2. 147-153.

4. Катоній О.М. Методики та форми допомоги дітям із розладами спектру аутизму. *Таврійський вісник освіти*. 2015. № 2 (1). С. 253-259.

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Дарина МІХНОВА,
*II курс ОР «Бакалавр», факультет педагогічної освіти
та соціальної роботи,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки.
Науковий керівник – Луканьова Л.О.,
старший викладач*

У процесі трансформації освітньої системи України особливої актуальності набуває створення умов для повноцінного розвитку кожної дитини, зокрема — дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами. Формування соціально-комунікативної компетентності у таких дітей розглядається як ключова умова їхнього подальшого розвитку, інтеграції в соціум і успішного навчання.

Дошкільний вік визначається як сенситивний період для становлення мовленнєвої діяльності, розвитку навичок взаємодії та засвоєння соціальних норм. Згідно з положеннями Закону України «Про дошкільну освіту», кожна дитина має право на доступну, якісну та безпечну освіту, що відповідає її індивідуальним потребам. Умовою реалізації цього права є створення інклюзивного освітнього середовища, в якому важливу роль відіграють соціальна прийнятність, толерантність та партнерська взаємодія всіх учасників освітнього процесу.

Переважна більшість дітей з особливими освітніми потребами мають складнощі в комунікативній сфері через когнітивні, мовленнєві чи сенсорні порушення, а також через обмежений соціальний досвід.

Успішне формування соціально-комунікативних навичок можливе за умови застосування ефективних методик, серед яких особливе місце займають сюжетно-рольові ігри, елементи казкотерапії, сенсорні та логопедичні вправи, піктограми й жестова комунікація, а також моделювання типових життєвих ситуацій. Усі ці засоби сприяють розвитку вміння встановлювати контакт із ровесниками й дорослими, формуванню емпатії, саморегуляції та позитивної поведінки.

Невід’ємною умовою якісної інклюзивної освіти є створення індивідуальної програми розвитку дитини (ІПР), що складається на основі міждисциплінарного підходу з обов’язковою участю корекційного педагога, вихователя, вчителя-логопеда, практичного психолога, асистента вихователя та родини дитини з порушеннями розвитку. ІПР забезпечує адаптацію освітнього процесу до можливостей і потреб кожної дитини, підтримуючи її сильні сторони та компенсуючи труднощі. Співпраця з сім’єю забезпечує узгодженість освітніх впливів та підтримку дитини в усіх сферах її життя.

У науково-педагогічній літературі, зокрема в працях А. А. Колупаєвої та О. М. Таранченко, наголошується на важливості використання сучасних корекційних освітніх технологій, інноваційного підходу до організації розвивального простору, ретельного добору матеріалів і форм організації діяльності. Водночас особливої уваги потребує професійна підготовка педагогів до роботи в умовах інклюзії. Така підготовка повинна передбачати поєднання теоретичних знань і практичних навичок, серед яких — володіння методами підтримки соціальної взаємодії, уміння будувати ефективну комунікацію з сім’ями, використання адаптивних програм та готовність працювати в мультидисциплінарній команді.

Отже, формування соціально-комунікативних навичок у дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища є одним із пріоритетних напрямів сучасної дошкільної корекційної освіти. Комплексна реалізація інклюзивного підходу — з використанням адаптивних методик, розробленням ІПР, співпрацею з сім’єю та професійною підтримкою фахівців — створює передумови для повноцінного включення дитини в соціокультурне середовище, розвитку її комунікативних навичок.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
2. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: покроково для педагогів. Київ : Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2023. 232 с.
3. Кузава І.Б., Луканьова Л. О. Науково-практичні засади організації дошкільної інклюзивної освіти. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Філософія. Педагогіка*, Том 4. № 2 (2023) р., с. 84-88, DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-7013-2023-2-19>
4. Луканьова Л.О. Організація освітньо-корекційного процесу в умовах дошкільного закладу з інклюзивним навчанням. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 68., т.2., С.88–93, DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/68.2.18>
5. Порошенко М.А. (ред.), Іваницька С.В., Козяр М.М. та ін. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів. Навчально-методичний посібник. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2018. 252 с. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvnenavchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep17.pdf

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КОРЕКЦІЇ ФФНМ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Мар'яна РАБІЙЧУК,
І курс ОР «Магістр», педагогічний факультет,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника.
науковий керівник – Качак Т. Б.,
доктор філологічних наук, професор

На сьогоднішній день фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення є найпоширенішою мовленнєвою патологією серед дошкільників, що характеризується недосконалістю звуковимови та порушенням формування фонематичних процесів у дітей із нормальним слухом та інтелектом. Це негативно впливає на формування їхніх комунікативних, когнітивних та